

10.5.2019

KUNTIEN HARKINNANVARAISEN VALTIONOSUUDEN KOROTUKSEN HAKEMINEN VUONNA 2019**KUNTA:** Simon kunta 751**YHTEYSHENKILÖ (NIMI, SÄHKÖPOSTI JA PUHELINNUMERO):**Vivi Marttila, kunnanjohtaja, vivi.marttila@simo.fi 050 575 5450Maria Vaittinen, hallintojohtaja, maria.vaittinen@simo.fi 040 673 5216**1. KUNNAN YKSILÖIDYT TALOUSVAIKEUDET, JOIHIN HAETAAN HARKINNANVARAISTA VALTIONOSUUDEN KOROTUSTA SEKÄ PERUSTELUT, JOTKA OSOITTAVAT EM. VAIKEUDET POIKKEUKSELLISIKSI TAI TILAPÄISIKSI. LISÄKSI YKSILÖITYNÄ TALOUSVAIKUTUSTEN AJANKOHTA JA EUROMÄÄRÄINEN VAIKUTUS KUNNAN TALOUTEEN:**

A: Paras-lainsäädännön mukaisesti Simon kunta on siirtänyt v. 2011 sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis- ja tuottamisvastuun Oulunkaaren kuntayhtymään. Oulunkaari on ollut vastajana Oulun käräjäoikeudessa kahdeksassa eri työntekijäjärjestöjen nostamassa kanteessa, jotka ovat koskeneet 420 työntekijän palkkausta liittyen. Oikeudenkäynnissä on ollut kysymys työ-sopimuslaissa säädetyn samapalkkaisuusperiaatteen eli palkkaharmonisoinnin toteutumisesta. Kuntayhtymä on muodostunut viidestä jäsenkunnasta, joiden sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstö on työsopimuslain liikkeenluovutusta koskevien periaatteiden mukaisesti siirtynyt kuntayhtymän henkilöstöksi vuosien 2010-2011 aikana. Kuntayhtymän jäsenkunnissa työntekijöiden palkkaus on ollut samoissa tai samanarvoisissa tehtävissä erilainen. Kuntayhtymä on aloittanut palkkojen yhdenmukaistamisen jo vuonna 2011, mutta niitä ei ole vielä harmonisoitu loppuun pääasiassa jäsenkuntien heikon taloudellisen tilanteen vuoksi. Aiempi ohjeistus mm. Kuntatyönantajalta on ohjannut harmonisoimaan palkat ns. keskitasoon.

Työtuomioistuin antoi viime vuoden keväällä ratkaisun Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymää koskevassa lähes vastaavassa tapauksessa. Ratkaisussaan tuomioistuin linjasi palkkojen harmonisointivaatimuksen siten, että kaikille työntekijöille tuli samanarvoisissa tehtävissä maksaa sitä palkkaa, jota maksettiin korkeinta palkkaa saavalle työntekijälle.

Samapalkkaisuusvaatimusta on liikkeenluovutustilanteissa tulkittu oikeuskäytännön perusteella siten, että palkat on harmonisoitava kohtuullisen siirtymäajan kuluessa. Kaikissa kahdeksassa kanteessa keskeinen kysymys oli, miten pitkäksi tuo kohtuullinen harmonisointiaika voi muodostua ja mitkä seikat siihen vaikuttavat. Kuntayhtymä ja työntekijäjärjestöt ovat päässeet kan-teissa yksimieliseen sovintoon kesällä 2019. Sovintosopimuksen mukaan työntekijöiden palkkaa korotetaan taannehtivasti joko 1.7.2014 tai 1.1.2015 alkaen verrokkitasoon, jolla tarkoitetaan sitä korkeinta palkkatasoa, jota samanarvoisissa tehtävissä on kuntayhtymän työntekijälle maksettu. Sovintoratkaisun kustannukset kuntayhtymälle ovat yhteensä noin 1,2 miljoonaa euroa ja lisäksi asian hoitamisesta aiheutuneita kuluja noin 100 000 €.

Ratkaisu rasittaa ja heikentää merkittävästi jäsenkuntien taloutta. Taannehtiva maksuosa on sekä poikkeuksellinen että tilapäinen. Sote-kulut ovat noin 60 % kuntien budjetista, joten sote-henkilöstön palkkauksen muutoksilla on olennaisia vaikutuksia kuntien taloudelliseen koko-

naistilanteeseen. Pysyvä kustannus on vähintään 200 000 € /vuosi kuntayhtymätasolla ja taannehtiva osuus yhteensä 1,2 milj. euroa, josta **Simon kunnan taannehtiva maksu on 260 000€.**

Taannehtiva 260 000 euron samapalkkaisuuserä on Simon kunnalle merkittävä lisärasite, täysin Simon kunnan toiminnasta riippumaton, kertaluonteinen sekä euromäärältään merkittävä poikkeuksellinen erä, mikä heikentää jo entisestään alijäämäistä ja heikkoa kuntataloutta. Osaltaan palkkaharmonisointiin liittyvä kustannus on aiheutunut Paraslainsäädännön noudattamisesta.

Liitteenä on Markku Jalosen allekirjoittama Kuntatyönantajien lausunto, jonka mukaan KT Kuntatyönantajat tukee Oulunkaaren kuntayhtymän jäsenkuntien hakemuksia harkinnanvarisen valtionosuuden myöntämisestä poikkeuksellisiin palkkaharmonisaatiosta aiheutuviin kustannuksiin.

Simon kunnan kuluvan vuoden 2019 talousarvio on jouduttu laatimaan 233 250 euroa alijäämäiseksi ja kesäkuun ennusteiden mukaan yksistään sote-palvelut ylittävät budjetoidun 1 000 000 eurolla. Luku ei sisällä vielä palkkaharmonisointikulua. Edellisvuonna 2018 soten lisälasku oli 648 792,57 €, mikä johti alijäämäiseen tilinpäätökseen.

B: Vuonna 2015 voimaantullut valtionosuusuudistus on ollut Simon kunnan osalta kohtuuton ja kuntatalouden näkökulmasta kestämaton. Simon kunta on ollut yksi Lapin suurimmista menettäjistä ja selkeästi viiteryhmää 2000-5000 asukasta sekä Lapin muita kuntia (pl. kaupungit) heikommassa asemassa. Simon kunnan valtionosuudet ovat vähentyneet vuoden 2014 tasosta vuodelle 2018 yhteensä 852 000 euroa eli 280 € / as. Yksistään vuodelle 2018 leikkaus oli -351 000 euroa eli 115 € / as. Vuoden 2018 piti olla viimeisin leikkausvuosi, mutta valtionosuusleikkaukset jatkuva Simon kunnan osalta myös vuonna 2019. ***Vuodelle 2019 leikkaus oli -470 000 euroa eli 154 € / as.***

Kaiken kaikkiaan vuodesta 2014 vuoteen 2019 leikkaukset ovat olleet 1 217 000 euroa, mikä vastaa Simon kunnassa 2,5 tuloveroprosenttia. Kunta on tehnyt jo nyt kovia sopeuttamistoimia, mutta tällaisen rahoitusvajeen kattaminen näin lyhyellä aikavälillä on käytännössä mahdotonta ja vaatimus on kohtuuton.

Simo	2015	2016	2017	2018	2019	Yht.
Käyttötal. valtionosuudet, €	8 782 000	9 150 000	8 746 000	8 395 000	7 925 000	
Muutos ed. vuodesta	- 360 000	368 000	- 404 000	- 351 000	- 470 000	-1 217 000

Kunnallisveroprosentti on nostettu 21,75 %:iin v. 2015 ja jo v. 2016 nostettiin 22,00 %:iin, mikä oli v.2016-2017 Lapin korkein ja v. 2018-2018 on toiseksi korkein. Valtakunnallisestikin edelleen erittäin korkea.

Simon kunnan on vaikea hyväksyä, että runsaita valtionosuuksia myönnetään kunnille, joilla on vara pitää matalaa kunnallisveroastetta ja vastaavasti korkean kunnallisveroasteen kunnilta leikataan valtionosuuksia. Valtionosuusjärjestelmässä tulisi olla jonkinlainen korrelaatio suhteessa kunnallisveroasteeseen. Matalan kunnallisveroasteen kunnat eivät tarvitse valtionosuuksia ainakaan peruspalveluiden rahoittamiseen.

2. KUNNAN OMAT TOIMENPITEET POIKKEUKSELLISEN TAI TILAPÄISEN TALOUDELLISEN TILAN KORJAAMISEKSI (ESIM.: VEROPROSENTTI, TAKSAT, LAINOITUS TAI MENOSÄÄSTÖT):

A) JO TOTEUTETUT TOIMENPITEET:

Tasapainottamistoimenpiteet / Veroaste: Kunnallisveroprosentti on jouduttu nostamaan 22,00 %:iin jo vuonna 2016. Kunnallisveroastetta on nostettu asteittain 2013 = 20,75 %, 2014 = 21,25 %, 2015 = 21,75 %. Simo kunnan näkökulmasta valtionosuuksia jaettaessa tulisi ottaa huomioon kunnan kunnallisveroaste. Nykyinen valtionosuusjärjestelmä myöntää runsaita valtionosuuksia kunnille, joilla on varaa pitää matalaa kunnallisveroastetta, ja vastaavasti leikkaa valtionosuuksia korkean kunnallisveroprosentin kunnilta, jotka oikeasti tarvitsevat valtionosuuksia peruspalvelujen rahoittamiseen.

Tasapainottamistoimenpiteet / Henkilöstö: Henkilöstömäärää on karsittu. Eläköitymisien yhteydessä henkilökuntaa ei ole palkattu poistuvien työntekijöiden tilalle. Henkilöstömitoitus on tällä hetkellä erittäin tiukka ja särkevävara ei ole. Myös luottamushenkilöt ovat osallistuneet henkilöstömitoituksen pienentämiseen ja vuodesta 2017 lähtien valtuuston koko pienennettiin 21 valtuutetusta 17 valtuutettuun. Ympäristölautakunta yhdistettiin tekniseen lautakuntaan ja vapaa-ajan lautakunta yhdistettiin sivistyslautakuntaan. Simon kunnassa toimii vain neljä lautakuntaa: tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta.

Tasapainottamistoimenpiteet / Kiinteistöt: Talousvaikeuksien vuoksi Simon kunta on aktiivisesti myynyt kiinteistöjä ja asunto-osakkeita seuraavasti:

Alaniemen koulu 3 000 € vuonna 2016
 Simoniemen koulu 22 000 € vuonna 2016
 Viantien koulu 16 680 € vuonna 2016
 Hamarin koulu 8 100 € vuonna 2016
 Hamarin teollisuushalli 8 500 € vuonna 2016
 Kalakoulu teollisuushalli 47 618 € vuonna 2016
 Leipomo teollisuushalli 50 000 € vuonna 2018

Säästörivin kaksio osake 22 000 € vuonna 2016
 Säästörivin kolmio osake 25 000 € vuonna 2016
 Ahomansikka osake 10 000 € vuonna 2018
 Säästörivi A2 osake 10 000 € vuonna 2018
 Pajatie 1C osake 8 000 € vuonna 2018
 Pajatie 1E osake 6 000 € vuonna 2018
 Säästörivin osake 7 206 € vuonna 2019

Kuntatalouden tasapainottamiseen liittyvä kunnanhallituksen jo vuonna 2015 nimeämä taloustyöryhmä hakee jatkuvasti erilaisia säästökohteita sekä on asettanut lisää kiinteistöjä myynti- ja valmisteluun.

Tasapainottamistoimenpiteet / Sosiaali- ja terveystaloudet: Perusterveydenhoidon puolella Simon kunta on noudattanut valtion ohjetta järjestäytyä isommaksi kokonaisuudeksi ja lähtenyt mukaan vuonna 2011 Oulunkaaren kuntayhtymään. Simon kunta ei enää tuota perusterveydenhuollon sosiaali- ja terveystaloudet, vaan niiden tuotannosta vastaa Oulunkaaren kuntayhtymä. Oulunkaaren omistajakunnat ovat käynnistäneet kuntayhtymän kanssa keuhällä 2019 omistajaohjausneuvottelut. Tähän liittyen kuntayhtymän hallitus on 28.8.2019 päättänyt perustaa talouden tasapainottamistyöryhmän laatimaan talouden sopeuttamissuunnitelmaa ja toimenpiteitä yhdessä omistajakuntien kanssa

Oulunkaaren sote-asiakasmaksut ovat pääsääntöisesti valtioneuvoston asetuksen mukaisia enimmäismaksuja. Oulunkaaren asiakasmaksuista päätetään palvelutuotantolautakunnassa ja kaikki päätökset maksujen suuruudesta tai korotuksista löytyy lautakunnan pöytäkirjoista. Viimeksi asiakasmaksuista on päätetty 19.12.2017.

Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kanssa on käyty vuosia omistajaohjausneuvotteluja organisaation toiminnan kehittämiseksi ja talouspaineiden hillitsemiseksi. Simon, Kemin, Keminmaan ja Tornion valtuustojen päätöksellä erikoissairaanhoito siirrettiin kuntien ja yksityisen yhteisyrityksen, Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n, tuotettavaksi kiinteällä hinnalla vuoden 2016 tasosta – 2 %. Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri vastaa edelleen ensihoidosta, apuvälineistä ja psykiatriasta. Yliopistosairaaloissa suoritettu erityistason erikoissairaanhoitosta kertyy Simon kunnalle edelleen vuosittain suuri lasku. Lisäksi Simon kunnan läpi menee VT4. Kunnan alueella tapahtuu valittavan paljon kolareita. Kunnan alueella tapahtuneet kolarit vaikuttavat sekä ensihoidon että palo- ja pelastuslaitoksen valmiusasteeseen, mikä jää yksistään Simon kunnan maksettavaksi.

Tasapainottamistoimenpiteet / Lisärahoitus: Tiukan taloustilanteen vuoksi Simon kunta on aktiivisesti tukenut tuulivoimalahankkeita elinvoiman ja verotulojen vuoksi. Tuulivoimaloiden vaativat kaavoitukselliset ratkaisut on hyväksytty Simon kunnanvaltuustossa. Tuulivoimaloita on tällä hetkellä 37 ja niistä kertyy noin 800 000 euroa kiinteistöverotuloa. Voimalaitokset sijaitsevat yksityismaille, joten maavuokratuloja voimalaitoksista ei kunnalle kerry.

B. TULOSSA OLEVAT JA PÄÄTETYT TOIMENPITEET:

Tasapainottamistoimenpiteet / Kiinteistöt: Helpoiten realisoitavissa olevat kohteet on jo myyty. Vuodelle 2019 on kartoitettu kiinteistöjä, joita voisi myydä (Ylikärpän koulu, Pappila, Jokirinne, Vastaanottohalli). Taloustyöryhmä ja kunnanhallitus on käsitellyt myytävien kiinteistöjen asiaa elokuussa ja antanut asian teknisen toimen valmisteltavaksi (KH 12.8.2019 § 219). Kiinteistöjen suurien tasearvojen vuoksi niiden myyminen ilman alaskirjauksia on haastavaa. Kiinteistöjen myymisen suurin vaikutus on käyttötalouden puolella poistuvista vuosittaisista kustannuksista (poistot sekä käyttö- ja ylläpitokustannukset) sekä kiinteistöjen myynti helpottaa myös tulevana vuosina investointipaineita.

Tasapainottamistoimenpiteet / Lisärahoitus: Lisärahoitusta pyritään hankkimaan entisestään kaavoituksellisilla ratkaisulla. Kunnan keskustan teollisuusaluetta laajennetaan. Kunta ostaa tänä vuonna lisämaata teollisuusalueelle, mikä mahdollistaa teollisuusalueen laajentamisen ja siten kunnan elinvoiman kehittämisen. Elinkeinotoimintaa ajatellen myös Simoniemeen suunnitellaan matkailuelinvoimaa tukevan kaavoituksen käynnistämistä.

Uusia tuulivoimakaavoja on hyväksytty Simon valtuustossa Seipimäki-Tikkala alueelle ja Leipin laajennukseen. Kaavat mahdollistavat yhteensä 55 uuden tuulivoiman rakentamisen Simoon. Syksyllä 2019 aloitetaan 27 uuden tuulivoiman rakentaminen. Lisää uusien tuulivoimailoiden rakentamispäätöksiä odotetaan. Kiinteistöverossa vaikutukset näkyvät vasta muutaman vuoden päästä, kun rakennustyöt saadaan loppuun ja tuulivoimalat käyttöön otettua. Tuottoa kiinteistöveromuodossa muodostuu vasta vuonna 2022.

Tasapainottamistoimenpiteet / Sote-palvelut: Sosiaali- ja terveystaloudessa on tänä vuonna käynnistetty omistajaohjausneuvottelu perusterveydenhuollon palveluita tuottavan Oulunkaaren kuntayhtymän kanssa. Myös Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kanssa neuvotellaan hallinnon toiminnan tehostamisesta. Erikoissairanhoidon osalta on tehty järjestelyjä Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n kanssa ja tavoitteena on tehostaa toimintoja. Sote-asiakasmaksut ovat valtioneuvoston asetuksen mukaisessa ylärajassa.

Tasapainottamistoimenpiteet / Sivistyspalvelut: Sivistystoimen puolella seurataan tarkasti lasten lukumäärän kehitystä. Simon kouluverkkoa on supistettu. Noin 50 km päässä kuntakeskuksessa sijaitseva Ylikärpän koulu on lakkautettu keväällä 2016 ja entisiä kouluja on myyty. Simossa toimii tällä hetkellä kaksi alakoulua, yksi yläkoulu ja lukio. Syntyneiden lasten lukumäärät ovat olleet niin alhaisia, että suunnitelmakauden jälkeen joudutaan kouluverkkoa tarkastelemaan uudelleen ja mahdollisesti siirtymään ensin yhdysluokkiin tai lakkauttamaan toinen alakouluista.

Kunnan investoinnit on tähän mennessä keskitetty sivistystoimen vaatimiin välttämättömiin rakennusinvestointeihin. Sekä päiväkotia että kouluja on korjattu kulloinkin esille tulleen korjaustarpeiden mukaan. Simon kunta on reagoinut oikea-aikaisesti muun muassa sisäilmaoireisiin. Lähivuosina tulee toteutettavaksi laaja Aseman alakoulun peruskorjaus, jonka kustannusarvio on lähes yhtä suuri kuin uudisrakennuksella.

Varhaiskasvatuspuolella ja sivistystoimessa Simolla on erityisiä haasteita erityislapsien ja pidentetyn oppivelvollisuuden lasten suuren lukumäärän vuoksi. Nyt syyslukukaudella Simossa on 18 oppilasta, joilla 11-vuotinen oppivelvollisuus. Tämä lisää olennaisesti sivistystoimen kustannuksia ja yleisiä haasteita opetuksen järjestäjälle.

Edellä kuvatut tasapainottamistoimenpiteet ovat erittäin vaikeita kuntalaisille, henkilökunnalle, viranhaltijoille ja luottamusmiehille. Simon kunnan tasapainottamistoimenpiteet ovat kuitenkin vahvasti tulevaisuuteen suuntaavia ja kestäväällä pohjalla.

Simon kunta anoo harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta **yhteensä 730 000 euroa** kunnan toiminnasta riippumattomien, kertaluonteisten sekä euromäärältään merkittävien poikkeuksellisen erien, jotka heikentävät jo entisestään alijäämäistä ja heikkoa kuntataloutta, vuoksi seuraavasti jakaantuen:

1. Oulunkaaren/soten/Paras-lain takautuvaan palkkaharmonisaatioon	260 000 euroa
2. Kohtuuttomien valtionosuusleikkauksien v. 2019 osuus	470 000 euroa
Yhteensä	730 000 euroa

Simossa 29.8.2019

SIMON KUNNANHALLITUS

Vivi Marttila
Kunnanjohtaja

Maria Vaitinen
Hallintojohtaja

Liitteet:

KT Kuntatyönantajien lausunto Oulunkaaren kuntayhtymän palkkaharmonisaation kustannuksista

Hallia

7.8.2019

Oulunkaaren kuntayhtymä
Piisilta 1
91100 II

KT Kuntatyönantajien lausunto Oulunkaaren kuntayhtymän palkkaharmonisaation kustannuksista

Oulunkaaren kuntayhtymä on ollut vastaajana Oulun käräjäoikeudessa kahdeksassa eri kunta-alan työntekijäjärjestöjen nostamassa kanteessa, jotka ovat koskeneet 420 työntekijän palkkausta. Oikeudenkäynnissä on ollut kysymys työsopimuslaissa säädetyn samapalkkaisuusperiaatteen toteutumisesta.

Kuntayhtymä on perustettu Paras-lain mukaisesti järjestämään ja tuottamaan jäsenkuntiensa sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteiset palvelut. Oulunkaaren kuntayhtymään kuuluu viisi kuntaa: Ii, Pudasjärvi, Simo, Utajärvi ja Vaala. Kuntien sosiaali- ja terveystalouksien henkilöstö on työsopimuslain liikkeenluovutusta koskevien periaatteiden mukaisesti siirtynyt kuntayhtymän henkilöstöksi vuosien 2010–2011 aikana.

Kuntayhtymän jäsenkunnissa työntekijöiden palkkaus on ollut samoissa tai samankaltaisissa tehtävissä erilainen. Kuntayhtymä on aloittanut palkkojen yhdenmukaistamisen jo vuonna 2011, mutta niitä ei ole vielä harmonisoitu kokonaan pääasiassa jäsenkuntien taloudellisen tilanteen vuoksi.

Oulunkaaren kuntayhtymä, Super ja Tehy ovat päässeet sopuun työntekijöiden palkkojen harmonisoinnista. Ratkaisu merkitsee kuntayhtymälle taannehtivien palkkojen osalta 1,3 miljoonan euron kustannuksia ja lisää pysyviä työvoimakustannuksia noin 200 000 eurolla vuodessa. Kuntayhtymän ja sen jäsenkuntien taloustilanne on mm. valtionosuusleikkausten vuoksi jo ennestään hyvin tiukka ja palkkaharmonisaation kustannukset heikentävät niiden taloutta.

KT Kuntatyönantajat tukee Oulunkaaren kuntayhtymän jäsenkuntien hakemuksia harkinnanvaraisen valtionosuuden myöntämisestä poikkeuksellisiin palkkaharmonisointi-aiheutuvien kustannuksiin. KT korostaa, että palkkaharmonisaation kustannusten rajoittamisesta pitäisi koko valtakunnan tasolla säätää lainsäädännöllä.

KUNNALLINEN TYÖMARKKINALAITOS

Kunta-alan työmarkkinajohtaja

Markku Jalonen